

05

A

1462

Σὺν Θεῶ :

DISPUTATIO PHILOSOPHICA,
DE

Communicatione

Proprii:

Quam

SUB PRÆSIDIO

*Plurimum Reverendi, Clarissimi, & Excellentissimi
Viri,*

Dni. JOHANNIS SCHARFII

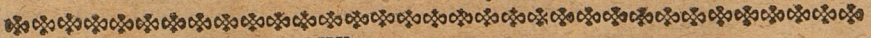
SS. Th. Licenciati, Logices & Metaph. in almâ
Witteb. P.P. nec non Spectabilis p.t. Philos. Facult. DECANI;
Præceptoris sui & Promotoris æternum venerandi,

Publicæ disquisitioni subjicit

THEODORUS Schambach / Stet. Pom.

Ad diem 24. Martii, Anno 1636.

in auditorio Majore.

WITTEBERGÆ,

Typis JOBI WILHELMI FINCELII,

DISPLIATIO PHLOSOPHICA
DE
COMMUNICATIONE

Dr. JOHANN CHARLUS

OS A 146

THEODORE SCHUBERT

CUM DEO.

Prooemium.

*A*met si nunquam in tantum convalescit nequitia; nunquam sic contra virtutes conjurabitur; ut non Philosophia nomen venerabile & sacrum maneat: pronunciante Cicerone, felicissimo illo Platonis, Demosthenis, & Socratis efficitore. §. Tuscul. Non tamen cultores ejus omnes & singuli pari censentur laude digni; non, quod omnes non deceat Philosophia, sed, quod tenerrima hac virgo à nonnullis in sinum receptis iniquè tractetur, quando sepè formosissimorum membrorum intuitum & usum fastidientes, excrementorum amore stigrant, seseq; adeò conspurcant turpiter, ut cuius obvio non immeritò sordere videantur. id est. Non paucise Philosophi nomen mereri putant, quando de lanà caprinà, de questionibus nullius precii, rixosis, spinosis, inexplicabilibus, atq; supervacaneis subtiliter, (sat tamen futiliter) instituunt, disputant, cavillantur, omnig; sapientia bella movent. Clarum profectò tantum habent nomen, cetera exsanguia sunt. Ita enim liberalium artium consecratio molestos, verbosos, intempestivos, sibiplacentes facit, & ideò non discentes necessaria, quia supervacua didicerunt; de quà stolidà subtilitate consulatur Seneca Epist. 88. circa fin. qui multum mali facere nimiam subtilitatem, infestamq; veritati esse, exemplis egregiè apertum reddidit; imò eò consilii redactus est

*hâc hominum inaniter philosophantium temeritate, ut Ep.
 72. suum Lucilium ita commonefecerit. Erige te, Lucili, vi-
 rorum optime, & relinque ludum istum literarium Philoso-
 phorum, qui rem magnificentissimam ad syllabas vocant,
 qui animum, minuta dicendo, dimittunt & conterunt; sies
 similis illis, qui invenerunt ista, non qui docent, & id agunt,
 ut Philosophia potius difficilis, quam magna videatur. Lega-
 tur hâc de re quoque B. Meisn. Phil. Sobr. part. 1. sect. 1. c. 6.
 quest. 6. Ergo postquam disputationi publica questionem
 quandam Philosophicam subicere constitueramus, etiam ca-
 vere debuimus, ne ejusdem intemperantia accusaremur, si
 supervacua & utilitatem plane nullam præ se ferentia pro-
 poneremus. Controversiam igitur selegimus ut nobilissimam,
 ita quoq; in Theologia usum benè magnum obtinentem; De
 Proprii scilicet Communicatione: Quæ quantū excruciarit
 Philosophos non tantum, sed & Doctores Theologos, nemini
 non notum est. Hoc igitur ζήτημα, ὃν ὡς θέλωμεν, ἀλλ' ὡς δυ-
 ναμέθα, breviter examinabimus; non eum in finem, ut alio-
 rum nobilioribus scriptis lucem adderemus: (inconsulta hæc
 esset temeritas) sed ut in iisdem potius ingenium, repetendo,
 & breviarium quasi commentariorum fabricando, exercea-
 mus. Ad quam rem animum dedit illud prudentissimi Seneca
 de vit. beat. c. 20. Generosa res est, inquit, respicientem
 non ad suas, sed ad naturæ suæ vires conari alta tentare, &
 mente majora concipere, quam quæ etiam ingenti animo ad-
 ornatis effici possunt. Quod si propitium DEUM habeat
 hoc ipsum exercitium, quem idèò calidis imploramus gemit-
 tibus, nulli dubitamus, quin æquanimitate debitâ boni, & li-
 terati viri, hæc omnia sint pensitaturi. Quod igitur DEUS
 ab alto felix esse jubeat: Sit*

THESES

NEquaquam præsens ζήτημα parvi pendendum, aut supervacuorum numero addendum esse, vel ex adversariorum patet ingenio, qui, cum in multis doctrinæ cœlestis capitibus à se invicem dissideant, Pontificii scil. & Calviniani, in hoc ipso tamen negotio vulpecularum instar Simsonianarum caudis invicem devincti nos, vel potius ipsam veritatem impugnare aggrediuntur.

2. Quando enim in loco de communicatione Idiomatum Christi nostris Theologis res est cum illis, negantibus realem divinorum Idiomatum communicationem carni Christi factam; nil crebrius audiunt adduci fundamenti loco, quam, quod propria non possint communicari; atque adeo cæco rationis ductu veritati cœlesti divinitusq; patefactæ dicam scribunt, & Philosophiæ, quæ tamen Hagar est, ancilla, Dominium in Heram suam attribuunt.

3. Faciunt hoc ex Pontificiis Bellarm. l. 3. de Christo cap. 20. Busæus cōtra Gerlachium, Gregorius de Valentia contra Heerbrandum &c. ex Calvinianis Beza in Colloq. Mompelg. p. 262. Danæus in Exam. contra Chemn. p. 294. Bucanus loc. 2. p. 6. Scharpius, Wendelinus & alii in locis suis Theologicis; atq; sic unanimiter tale cudunt argumentum. Propria non possunt communicari, sed Idiomata divina sunt λόγος maxime propria, E. Idiomata divina carni Christi non possunt communicari.

4. Infallibile igitur hoc ipsis est Philosophema. Proprium unius speciei, est incommunicabile alteri speciei realiter diversæ. Quod pronunciatum quoque,
ne

ne Theologia Calviniana periclitetur, Philosophi ipsorum suæ tutelæ commissum accipiunt, mirè sese torquentes, quo elumbem Theologorum illam majorem in suâ Philosophiâ specie veritatis vestire possint.

5. Hinc ipsi tam audacter proclamant: Axioma esse Logicum tam manifestum naturæ; ut illud: Bis quatuor esse octo: à nemine Philosophorum, ne iis quidem, qui ad multa paradoxa pronifuerint, usque ad hæc nostra tempora negatum esse, atq; hoc naturæ principium invictis rationibus stabiliri posse, ut Keckerm. gloriatur Syst. Log. l. 1. c. 21. pag. mihi, 187, vid. idem. l. 2. c. 4. p. 345. Gocl. part. 2. misc. p. 165. 256. Keckerm. Gymn. Log. l. 2. p. 184. seqq. Timpl. l. 3. Met. c. 3. quæst. 13. & l. 4. c. 2. q. 7. Jacob. Schegk. ad lib. 8. Top. c. 3. & c.

6. Sed satis infeliciter illi gloriantur; quod bono cum Deo clarum perspicuumq; reddemus, 1. Terminos nostri thematis explicando, 2. communicationē proprii manifestissimis naturæ exemplis probando; quo videant Keckermanniani, non tam manifestū esse naturæ axioma illud Calviniano modo acceptum, quam illud; bis quatuor esse octo. Invictas rationes, quas superciliosè objiciunt, ex ipsâ terminorum expositione vel tacitè elumbes reddemus, proinde superfedere hæc operâ poterimus, ut certum refutandis argumentis adversariorum membrum attribuamus; præcipuè cum brevitati studentes, videndi avidos ad alios & illos quidem gravissimos authores ablegare habeamus, qui id satis prolixè sufficienterq; præstiterunt.

7. 1. Quidem, terminos quod spectat, de Proprio
(quæ-

(quaestionis subjecto) notum est, à Porphyrio & Damasceno quatuor ejusdem modos constitui, Quod nimirum proprium competat. 1. μόνω sed non τῷ παντί. 2. τῷ παντί sed non τῷ μόνω. 3. τῷ παντί καὶ τῷ μόνω sed non αἰεί. 4. τῷ παντί καὶ τῷ μόνω καὶ αἰεί. Atqui hodiè Clarissimis quibusvis viris hæc ipsa divisio per omnia non arridet, unde commodiorem pronunciant illam, quâ propriū aliud dicitur esse πρὸς ἑτέρου; ut Homo bipes respectu quadrupedum: (Keckermannus hic dicit, frigidissimi cerebri esse, proprium hominis respectu brutorum esse. Syst. Log. lib. I. p. 191. Videatur autem contra subtilis. Scaliger Exerc. 248.) Aliud ποτέ aliquando, vel nō semper; ut sunt actus secundi & operationes separabiles, risus, fletus &c: aliud ἀπλῶς sive κατ' αὐτὸ καὶ αἰεί: aliàs dicitur ἐπὶ φυσικῶδες, sive ἀναγκάσιον, sive ἀνίσροφον: ut sunt potentia naturales, loquendi, flendi, ridendi &c.

8. Keckerm. loco cit. & alii hanc eandem divisionem ita exprimunt. Proprium est vel absolutum, vel respectivum: hoc idem est, quod πρὸς ἑτέρου; illud iterū est vel perfectum, vel imperfectum: Huic proprium ποτέ competit, aliàs actuale dicitur; illi verò κατ' αὐτὸ καὶ αἰεί, & potentiale appellatur, Græc. ἰδιαιτάτου, καὶ κυριώτατον ἴδιον. ἴδιον πᾶσι.

9. Atque hoc proprium κυριώτατον, quod communi propriè contradistinguitur, definitur; quod per se & necessariò insit subjecto suo, idq; per se denominet. Ut habet Cl. & Pl. Rev. Dn9 Præses. Aliter definiunt Ar. Porph. Melancht. &c. qui videantur suis locis.

10. Theologis in rebus divinis proprium interdum aliter sonat. Nimirum cū apud Philosophos propriū sit ἐπὶ φυσικῶδες, i.e. fluat ab Essentiâ, adeoq; naturâ eâdem sit poste-

posterius; at vero Dei attributa, vel idiomata, vel propria (imperiti quidam Calvinisequæ communicationem quidem idiomatum frequenter in ore habent, latè tamen admodum impugnant communicationem proprietatum; quasi vero proprietas & Idioma non sint Synonyma) non sint diversum quid ab Essentiâ ejus, vel accidentia, (quanquam hoc nomine, cautè tamen utatur Cyrillus I, II. Thesauri) sed intelligendus sit Deus sine qualitate bonus, sine quantitatè magnus, sine indigentia creator, sine situ præsidens, sine habitu omnia continens, sine loco ubiq; totus, sine tempore sempiternus, sine ullâ sui mutatione mutabilia omnia faciens. August. I. 5. de Trin. c. 2. concluderunt, propria Dei habere realem identitatem cum Essentiâ Dei, atq; nihil esse in Deo, quod non sit Deus; atq; tum propria non posse esse *ἐπισιωδες* vel Essentiâ posteriora; Deum subiectum esse, *κατηγορίας* sive prædicationis, non verò *ὀπίωξ* sive inhæisionis. Logicè proprium synonymos non judicatur sed paronymos (cōtra Porph. Isag. c. 10.) Theologicè verò in divinis contra. Aliam divisionem nominis proprii in Deo videas apud Arm. de Bello Visu. Tract. 3. c. 7. de quâ judicare Theologorum est.

11. Hactenus subiectum propositionis; jam in prædicato videndum, quid commune? quid communicatio? quid unio? & quotupliciter accipiantur. Et quamvis non omnes strictiores huc spectent terminorum explicationes, exercitii tamen & melioris cognitionis ergò in illis operam sumemus.

12. Commune dicitur respectu proprii diverso modo. Nam apud Logicos in doctrinâ prædicabilium vocatur accidens, quod potest abesse vel adesse citra subiecti

16

jecti detrimentum; sive corruptionem Porph. c. 5. atq; adeo non tantum proprio quod communiter quarti modi vocant, sed & reliquis nonnihil opponi potest modis. Aliter vero strictissimè proprio uni soli semper competenti commune contradistinguitur apud Metaphysicos, quod pluribus convenit æqualiter, ita ut huic subjecto non magis primò insit, quam illi; ubi perinde est, sive possit abesse vel adesse tale commune citra subjecti interitum, sive non. Nam Genericæ proprietates speciebus æqualiter communia fiunt; & tamen separari ab illis naturaliter salvo subjecto nequeunt. v. c. Visiva potentia non minus ab homine separabilis ac à bruto, sive simpliciter animali; nec magis homini cōpetit, quam bruto: Proinde Logicum commune vocatur Accidens, Metaphysicum vero Adjuncti nomine denotatur; Quamvis omne id quod accidēs est commune, adjunctum quoq; sit commune, sed non vice versâ. Tandem Commune ex usu quoq; dici consuevit quod per communicationem ita factum est, & uni primò, alteri secundariò tantum competit: Ubi quot modis quid dicitur communicari, tot quoq; modis commune dici amat.

13. Communicatio alia est Verbalis, alia Realis. Verbalis vel tropo est affecta; vel talis est κατ' ἀξίαν, Honorifica; vel falsa. Quando nimirum res ipsa sive proprium quod per nomen rei diversæ impositum significatur, ei, cui imponitur, minimè convenit. Sic Tropicè dico: Herodes est vulpes. Honorificè: mulierē, quæ Doctōri nupsit, Doctōrissam appello. Falsò, Papā Sponsam dico Ecclesię esse, vel Calvinianos qua tales Orthodoxos pronuncio. Nominatenus tantummodo fit communicatio: Nam nemini horum res ipsa competit.

B

14. Rea-

14. Realis est, quâ id, quod de altero prædicatur, secundum rem quoque eidem inest. Quod vult Axioma: Dici de aliquo requirit inesse: sive ly inesse sit Essentiale, sive fiat per inhaerentiam, sive alio quocunq; modo; Hoc interim negari non potest, cum sibi invicem diametraliter opponantur Verbalis & Realis communicatio, non posse non realem communicationem sine tropo veram esse.

15. Judicatur autem Communicatio Realis ex ipsâ reali unione, juxta notissimam: Qualis est unio, talis est communicatio. Unionem vero dari triplicem constat. 1. Subjecti cum accidente E. g. Homo, doctrina. 2. Accidentis cum accidente in uno subjecto. E. g. probitas, doctrina, in Homine. 3. Subjecti cum subjecto, sive solâ differente ratione, sive realiter atq; specificè diverso. Totidem igitur modis communicatio dici consuevit.

16. Communicatio quæ fit inter subjecta solâ ratione differentia dicitur philosophis *κοινωνία κατὰ μέτεξιν*, participatio Essentialis, quâ plura ejusdem rei, & nomen, & naturam & definitionem sortiuntur; quam Essentiæ participationem priorum etiam sequitur communicatio, cum, quicquid Generi competit, tanquam *πρώτω ἑσσημεμένω* idem quoq; per communicationem & *δευτέρως* speciei competat, ratione Generis; & quod de specie prædicatur, ratione participationis de individuo dici possit. E. g. Quod Aristoteles, Plato, Socrates &c. eodem nomine, eademq; naturâ & definitione Hominis, animalis, &c. constat, fit per *κοινωνίαν κατὰ μέτεξιν*. Vid. Pl. Rev. Dno. D. Martini de comm. prop. c. 5. Referre huic licet 1. *κοινωνίαν κατὰ συνειδοχην*, quæ intercedit inter partem & totum: ut, quando Lucitio

scitio vultui ascribitur, quæ tamen oculis primò com-
 petit. 2. κοινῶν κατὰ σύγχυσιν, quâ proprium rei cum
 aliâ confusæ & permistæ, ὡς ὑποκειμένῳ πρώτῳ in hærens
 per communicationem & δευτέρως competit tertio,
 quod è confusione duarum pluriumve rerum emer-
 git, & totum confusi seu mixti vocatur. E. g. in Hydro-
 melite, dulcedo est δευτέρως, eò quod melle partem con-
 stet, cui primò inesse palam est. Ita lapis gravis dicitur
 esse κατὰ μίξιν; non quod lapis quâ lapis sit gravis, sed
 quatenus è multâ terrâ constat.

17. Quæ vero communicatio fit inter subjecta di-
 versa, fit inter ea vel disjuncta sive ἀσυνδύασι, vel unita
 & conjuncta, sive συνδεδυασμένα. Prioris generis com-
 municationis tres sunt species 1. κατὰ μετέθεσιν secun-
 dum transgressionem, 2. κατὰ ἀλλοπαίωσιν secundum
 similis rei vel qualitatis productionem 3. κατὰ χρῆσιν se-
 cundum usum. Communicatio vero subjectorum
 unitorum est, quando diversæ substantiæ, sive subjecta
 diversæ speciei se mutuâ quâdam περιχώρησι & intimâ
 pervasione sive circūinceptione (ut Græcum vocabu-
 lum vertit P. Galatinus l. 3. de Arc. Cathol. ver. c. 2.)
 penitus amplectuntur, ut ea quæ sese permeant, per-
 meando invicem communicent.

18. Hæc communicationis species κατὰ συνδύασιν
 græcè, & à Cl. Dno. Scródero κατ' ἐνωσιν appellatur,
 nam ille sæpe communicationem, κατὰ μέτεξιν & κατ'
 ἐνωσιν sibi invicem opponit. th. 88. & alibi: Quamvis
 Cl. Dno D. Jacobus Martini faciat ἐνώσεως tāquam Ge-
 neris hæc species, μέτεξιν scil. & συνδύασιν. Quod obser-
 vandum.

19. Non hic solliciti erimus cum Calvinisequis, an
 distinctio inter communicationem κατὰ μέτεξιν, & κατὰ

συνδύασιν themati nostro inserviat, nec ne? Pueriliter, contendunt illi, & præter omnem necessitatem huc afferridistinctionem illam, cum *μέτεξίς* licet aliàs nomine communicationis veniat, tamen vocem communicationis sive *κοινωνίας* non reddat ambiguam, eò quod ipsum problema determinate de propriorum non autem Essentiæ communicatione agat; ac proinde distinctioni communicationis non sit immiscenda. Præterquam enim quod necessitatem distinctionis ipsa Calvinianorum incitiam nobis imponit, ut demonstratum à Dn. D. Jac. Mart. c. 7. nos tantum præcipuas *κοινωνίας* species recensere amamus, cæterum hypotheseos consideratione adhuc supersedentes.

20. Definitur autem illa *κατὰ συνδύασιν κοινωνία* à Cl. Scrödero, quod talis sit, quæ propter unionem, id, quod unius est proprium, sine sui vel multiplicatione, vel transfusione, subjecto alteri ad communem possessionem, usurpationem & denominationem realiter confertur, th. 62.

21. Theologi tandem communicationem docent ὑπέρφυπλω Quintuplicem. 1. *ἰστορίαν*. 2. *πνευματικὴν*. 3. *μυστικὴν*. 4. *συμβολικὴν*. 5. *ἱεροσολικὴν*. Quarum omnium explicationem vide apud Gerhardum Exeg. l. 4. de perf. Christi c. 10. § 174, nos intra limites præfinitos manebimus.

22. Hucusque igitur de terminis; quibus multum quidem immorati fuimus, non tamen adeò prolixè, ut non aliorum authorum uberiores commentarios eosq; perspicuos, quos terminis explicandis addixerunt, summarie recensuisse videamur, quamvis obscure: Nam brevitatis obscuritatem pedissequam semper habet.

habet. Interim rectè Phil. priorum Anal. l. c. 33. sape numero, inquit, errare ac falli ex eo solemus, quod fines ii non rectè explicantur, qui in pronunciatis adhibentur, c. 35. Nec verò in omnibus conandum est, ut extrema unâ dictione explicentur, quippe cum in multis ipsæ orationes sint, in quibus nomen unum positum non est. Vult Summus ille Philos. terminorum multitudinem multas paginas ad dexteram explicationem requirere, quam ob id negligere dedecet; quod errori aliàs lata pateat via, cui statim in principio occurrere tutius erit.

23. Ut jam quæstionis nostræ status controversiæ rite formetur & intelligatur, notentur in primis hæc quatuor theoremata. 1. Proprium non potest alicujus rei dici, nisi insit vel ἐπισσιῶδες & inhæsiῶδες, vel ἑσσιῶδες per prædicationem synonymicam. Quod v. posterius cautè adjicimus, non id fit tantum intuitu divinorum Idiomatum, quæ sunt ipse DEUS, sed quia de rebus creatis id quoque dici posse videmus. Qua de re Cl. Dn. D. Jacobi Martini verba audiamus. Si rem rectâ, inquit, pensitemus lance, id ipsum quoque de rebus creatis verum est; ut, non tantum propriū hominis est, quod τὸ δε ἐν τῷδε significet, ut esse γιλασικὸν; sed ista quoque quibus τὸ ἑσσιῶδες significantur; ut præditum esse animâ rationali: constare corpore, & animâ immortalis. sic in subseqq. modis, esse corporeum, esse bipedem, habere pedes & manus, carnem & ossa &c. Unde simul efficitur; hic per subjectum intelligi, non (ut vulgus logicorum statuit) subjectum inhæsiōnis, Damasceno ὑποκείμενον πρὸς ὑπαρξιν dictum. c. 16. dial. Sed prædicationis, Damasceno ibidem ὑποκείμενον πρὸς κα-

τηγορίαν appellatum. Nempè generaliter accipi, pro omni illo, de quo aliquid sive sit *ἰσιώδες*, sive *ἐπισιώδες* denominativè prædicari potest. &c. Hactenus verba Cl. Dni. D. Martini ex lib. de Comm. prop. c. 2. Et res patet: Cuicumque enim proprius Character, quo proprium indigitur convenit, eidem quoque definitum, sive nomen proprii competere sequitur: Sed proprii Character (qui est *μόνος*) competit etiam rebus creatis *ἰσιώδῶς ἢ ἐπισιώδῶς* subjectum suum afficientibus. E. Major declaratione opus non habet; Quod enim alicui inest *μόνος*, id eà ratione, quâ ei inest *μόνος*, est proprium ejus.

24. Ad minimum verò quod alicujus rei proprium dici meretur inhæsivè subjecto, & per se inesse debet (ubi inhæsionem propriè sic dictam, non verò analogicam, aliàs adhærentiam vel adhæsionem, intellectam volumus) cum immediatè fluat ab Essentiâ, & cum subjecto reciprocetur; ut Ar. vult, 1. Top. c. 5. §. 5. *ἴδιον ἐστὶν*, inquit, *ὁ μόνῳ ὑπάρχει, καὶ ἀντικατηγορεῖται ἔργου ματος*. i. e. proprium est, quod soli convenit, & cum re reciprocatur. Unde jam resultat alterum Theorema.

25. II. Proprium quando communicatur, non statim fit nec fieri potest alterius proprium. Ratio hæc est; quia etiamsi propter subjectorum arctissimam combinationem unum subjectorum utatur alterius proprio, idemq; possideat, quasi suum esse, adeoq; ab eo denominetur paronymicè, tamen non per se & inhæsivè; id quod unius proprium est, alteri inesse potest. Impossibile enim est, unius Essentiæ proprium ex diversis subjectis propullulare, ita ut de utroq; æquè primò, ac

16
mò, ac per se dicatur: Unde tritissimus canon inviolabilis manet: Proprium unius non potest communicari alicui alii, scil: ut itidem sit proprium alterius subiecti, Sic enim commune fieret: secus communicari benè potest salvâ proprii naturâ.

26. III. Quando proprium dicimus fieri commune; non à commune acceptamus, pro eo, quod diametraliter proprio opponitur, idemq; tollit; sed quod eidem subordinatur. Scilicet, è diametro commune opponitur proprio; quando commune esse idem est, quod utriq; subiecto æq; primò & per se inesse. ut Potentia videndi homini & bruto æqualiter est communis. Subordinari v. dicitur commune proprio, quando communitatis diversus est modus, ut scilicet, cuius quid est proprium insit per se καὶ πρώτως, alteri per accidens; καὶ δευτέρως. Sic, potentia videndi, animæ dicitur & corpori communis, sed inæqualiter, & diversimodè. Anima enim est πρῶτον δεκτικόν, corpus vero non item. Anima est subiectum inhaesionis, corpus verò animatum est subiectum operationis.

27. IV. Communicatio proprii non modo non tollit proprii naturam, (quod ex præcedentibus patet) sed etiam ex ipsâ naturâ demonstrari potest; Loquendo nimirum de communicatione, non verbali; sed reali, non κατὰ μέτεξιν, sed κατ' ἐνωσιν, sive συνδύασιν.

28. Atque hoc est præcipuè quod Calviniana philosophia capere nequit: Unde vociferantur omnes; detur Exemplum, detur Exemplum. Dederunt autem fat idonea exempla; Clar. atq; Pl. Rev. Dn. D. Jacobus Martini in peculiari hac de re libro sapius citato c. 10. u. &c. Cl. Schröderus, Havenreut. in Theorem. Regius. in

in probl. Log. de accidente. D. Meifnerus Phil. Sobr. part. 1. lect. 1. qu. 2. Cl. Dn. D. Cramerus in org. de prædic. D. Menz. contra Martin. p. 290. 366. 552. Quorum operâ cum utiliceat; nos brevitatis ergò contenti erimus duobus, in Theologicis crebro occurrentibus, argumentis & exemplis, benevolum lectorem sciendi avidum ad prædictos gravissimos authores remittentes. Primum igitur erit exemplum, de animæ & corporis; alterum de ferri & ignis communicatione.

29. Videmus sanè Patres & præstantissimos quosq; Theologorum non rarò comparisonem quandam instituere, inter Christi unitas invicem naturas, & corporis cum animâ conjunctionem; non quod per omnia respondeat simile, sed quod similitudo magna, elegans, & ad rem, intellectu difficilem, cognitu vero necessariam, explicandam per commoda & nobis familiarissima sit.

30. Sic sapius ferrum ignitum adducunt similitudinis ergò, ad declarandum mysterium unionis hypostaticæ duarum naturarum in Christo quâ de re videatur Cl. Schröderus thes. 173. ad usq; 178. & 373. usq; ad 379. Ubi videre est quantum hæc duo exempla habeant usum in Theologiâ.

31. Cùm ergò Calviniani antapodosin negantes, protasin quoque rejiciant in multis, errore scil. errorem trudente, hæc duo similia præ cæteris brevitè trahet. Primum ergò demonstrabimus cùm Deo, quod in homine anima suas proprietates, præcipuè & in specie vitam corpori *καθ' ένωση* realiter communicet, adeoq; quoddam proprium unius subjecti alteri subjecto per naturam diverso *καθ' ένωση* realiter communicari. Id quod erat probandum.

32. Ad

167
32. Ad declarandam igitur thesin; dico: 1. Anima est substantia à corporis Essentiâ diversissima. Etenim, si anima est res è nihilo primitus creata, immaterialis, compositionis expers, incorruptibilis, immortalis spiritus, invisibilis &c. Quomodo, per DEUM! id quod spiritui opponitur, quod mediatè è limo terræ conditum, quod *ένυλον*, quod ex Elementis compositum, quod corruptibile est, & mortalitati, sive corruptioni obnoxium, quodq; præterea cum animâ totum quidem, sed ab eâdem, tanquam pars, separabile, quod in sensus venit externos, res potest ejusdem cum animâ dici essentiæ? Neminem antagonistarum fido, tam monstruosum alere errorem, ut hoc statuat, quamvis in fingendis absurditatibus aliàs satis sint felices.

33. Augustinus sanè, non immeritò; plenum, dixit, fuisse miraculo, quod tam diversa, & tam divisa ab invicem, ad invicem potuerint conjungi. l. de spir. & anim. Idem ibid. Si tam disparem, inquit, naturam carnis & animæ ad unam fœderationem atque amicitiam DEUS conjungere potuit; nequaquam erit impossibile, rationalem spiritum, qui usque ad consortium terreni corporis humiliatus est, cum eodem corpore glorificato, ut sit ei gloriæ, quod fuit ei sarcinæ, ad consortium beatorum spirituum, qui in suâ puritate perstiterunt, exaltare.

34. 2. dico. Vita quæ est in homine, est proprium animæ. Valeat hoc exemplum de vitâ, loco omnium proprietatum. At verò, observandum hic est, non uno modo vitam apud philosophos acceptari: Nam, 1. Sumitur accidentaliter (ut Fonseca vocat) pro vitâ actus secundi; quæ nihil aliud est, nisi motus, & operatio vitalis,

C

21
talis, quæ in calido & humido tanquam vehiculo per-
ficitur; atque talis vita nostrum pronunciatum mini-
mè tangit, cum æquivocè tantummodo, nec satis pro-
propriè vita dicatur; eò quod est actio à potentiâ vitali
promanans, nec est in animâ, sed ab eadem profici-
scitur; Unde sapius à phil. definitur, quod sit nutritio,
augmentatio, & ejusmodi aliæ actiones, &c. l. 2. de a-
nimâ. text. 2.

34. 2. Sumitur Essentialiter, propriè, & in actu
primo, pro ipso animæ actu sive facultate, atquè tum
nihil est aliud, quam principium motus & operatio-
nis vitalis; quæ à Scheiblero, Philosopho vel ob per-
spicuitatem magno, vitalitas dicitur. l. 2. Metaph. c. 4.
§. 117. vide sis. Thom. p. 1. quæst. 18. art. 2.

35. Hoc loco nos laudamus, & acceptamus vitam
Essentialiter sumptam, quæ non est actio, sed actus, (ut
Scal. loquitur) & forma substantialis, quæ constitui-
tur corpus vivum in prædicamento substantiæ. Unde
Philosophus l. 2. de animâ text. 36. vivere, inquit, vi-
ventibus est Esse. Vid. Scal. Exerc. 102. sect. 5. & Ar-
mand. de Bello visu. tract. 2. c. 52.

36. Hinc ortum traxit diversitas definitionum,
quam animæ attribui hinc inde videmus. Erit autem
perquam facile, difficultates, ex illâ diversitate prove-
nientes, evitare, si duas definitionum classes consti-
tuerimus; quarum prior vitam velut continuationem
Essentiæ delineat; altera verò peculiarem hominis a-
ctum describit. In priori classe tales videas defini-
tiones, quod vita sit unio permanens animæ & cor-
poris; Scal. Exerc. 102. sect. 5. perpetua Generatio
Exerc. 31. *μονη δεσπληνης ψυχης συν τω θεμω.* Arist. l. de Resp.

c. 18.

160
c. 18. *εντελέχεια* vel continuata q. & perennis motio ;
item. Perpetua animæ in corpore agitatio (Zanchius
& alii) item conservatio instrumentorum quibus ani-
ma utitur in corpore: Ludovicus vives ; Quam ta-
men ultimam definitionem Scaliger perstringit.
l. c. *ἡ δὲ φύσις ἐστὶν ἐκείνη ἣν οὐκ ἔστιν ἐπιπέσειν*

37. Hoc modo, cum quaritur apud Calvinianos,
quid sit, & unde oriatur vita? respondent; ex animæ
cum corpore unione, per contemperationem calidi
& humidi; sive consistere illam in proportione humi-
di radicalis, quod aliàs dicitur, insitum primigenium,
innatum fixum: & calidi insiti, quod aliàs dicitur im-
plantatum & fixum. Alsted. in Encycl. part. 1. phys. c. 1.
esse permansionem & conservationem caloris vitalis,
&c. Ecce egregiam, præter alia incongrua, confusio-
nem causæ & effectus, signi & signati, vid. Meisn. B. M.
sect. 1. quæst. 2. Memb. 2. *ἡ δὲ φύσις ἐστὶν ἐκείνη ἣν οὐκ ἔστιν ἐπιπέσειν*

38. Ad posteriorem classẽ definitionum refe-
runtur omnes illæ, quæ vitam ut peculiarem viventis
actum, sive primus ille sit, sive secundus, considerant.
Atque si de actu primo loquamur, nihil aliud est vita
nisi facultas animæ vitaliter operandi. Si verò facul-
tas est animæ, sequitur eandem quoque proprium esse
ipsius animæ: quomodo enim simul sit facultas & a-
nimæ & corporis, hætenus videre non licuit; præ-
sertim cum corpus secedente animâ vivere desinat
nec facultatem vivendi habeat. Esse autem vitam
proprie sic appellatam facultatem animæ, vel inde li-
quet, quod vita accidentaria, quæ est operatio vitæ,
ut intelligere, sentire, moveri, nutriri, generare. Ar.
l. 2. de animâ: quam vitam actus secundi vocitamus,

fit in predicamento actionis. Jam quæro; quomodo vivere sit viventium esse? juxta Ar. cum actio rei substantiali non possit esse dare, sed semper præsupponatur facultas, sive principium actionis immediatum. Sanè ἀφιλόσοφον esset contendere, hanc propositionem: Homo est vivens; accidentalem esse, non Essentialem & substantialem; nisi quis vellet diversam differentia specificam, à sui generis predicamento, tribuere Categoriā; qualis absurdaster hactenus à sole nō est visus. Concludo ergò vitam, cum non sit, nisi facultas animæ vitaliter operandi, non posse non esse proprium ipsius animæ.

39. Quin imò, si rem paulò attentius perpendere velimus; vita non nisi ipsa erit anima, vixq; per facultatem animæ poterit definiri. Nam omnis facultas (cum B. Meisnero loquor, ex sect. 3. Phil. Sobr. c. 6. q. 4.) ex suo peculiari actu cognoscitur; hic enim in δυνάμειως notitiam nos deducit. Quod si peculiarem ab animā facultatem vitalem profluere, eamq; à reliquis facultatibus distinctam censemus; quem, quæso, actum; quam operationem illi facultati assignabis? vivere, inquires: Sed nimis hoc generale est: explicetur in specie, qualis operatio sit vita? in quò consistat? quod ejus objectum? &c. sicut in aliarum facultatum ἐνεργήμασι demonstrari hoc potest. Verùm tale nihil indicare queunt: Unde concludo, vitam non esse quandam peculiarem animæ facultatem, sed ipsam potius animam; quæ cum una sit, in uno vivente, qui vita duplicari possit. Hæc B. Meisn.

40. 3. Dico. Anima vitam realiter communicat corpori, quamdiu essentialiter ipsi est unita, ita tamen

169

men, ut anima maneat *πρώτην δεκτικόν*, tanquam proprii sui; corpus verò sit *δευτέρον υποκείμενον*, atque vita accidentaliter insit in eo quoad possessionem, usurpationem & denominationem. Si enim corpus realiter vivit, (quod nemo negat nisi realiter insaniens) nec tamen vita ipsi est propria, sequitur realiter animam suam corpori vitam communicare, non autem ut corpori sit proprium, siquidem unius proprium alterius fieri & esse proprium citra contradictionem non potest. Hoc est quod inviti audiunt Adversarii, quodq; infringere tam anxie laborant, ut ne illos quidem crassiores errores, quos vel sensibus externis percipere liceat, pro obtinendo suo philosophemate, effingere, atque perfrictâ fronte ipsi veritatis soli opponere pudeat. Ne errare videantur, errare impudentius pergunt: qui enim semel verecundiæ fines transgressus fuerit, eum oportet graviter impudentem esse.

41. Quando enim ex præcedentibus per se fluit theoremata ultimò loco datum, quod vita animæ communicetur corpori humano, cum præsertim etiam corpus humanum separata animâ non amplius sit vivum, atque ita facultas videndi, quæ est in corpore humano non insit per *ἑαυτὴν* & per se, (aliàs enim viveret etiam destructâ, quam cum animâ habuit, unione) sed per *κοινωνίαν*, & per aliud: fluit scil. ab ipsâ animâ, cujus proprium est vita: Audacter illi inferunt; duplicem esse in animato corpore vitam, aliam animæ, aliam corpori propriam; illam incorruptibilem, hanc verò temporaneam & corruptibilem. Gocl. Advers. quæst. 68, & Miscell. p. I. pag. 63.

42. Verum enimverò , quam inane sit hoc effugi-
um vel cæcus videt, vel puer intelligit. Ita argu-
mentor. Si corpus habet propriam vitam distin-
ctam ab animâ vitâ, aut habet illam κατ' αὐτὸ, aut per
productionem ab animâ factam. Si prius affirma-
bunt (quod tamen subtiliores non faciunt) dicant
mihi 1. Cur non omnia corpora vivant? quod enim
corpori quâ corpori κατ' αὐτὸ convenit, id omni con-
venire necessum est. 2. Quomodo vita à solâ animâ
dependeat? cum anima non sit de Essentiâ corpo-
ris (non loquor jam de corpore animato, sed dun-
taxat de corpore quâ tali) ut supra demonstratum
est. 3. Unde oriretur vita illa, præterquam ex formâ
elementari, sive mixtionis? quod affirmare ἀτόπον est.
4. quomodo conciliabunt motus vitæ & corporis
contrarios, v. c. ascensionem, quæ vitæ est, & de-
scensionem, quæ corporis, ob gravitatem, est? cum
tamen nunquam unius rei propria se invicem tol-
lant & oppugnent. 5. Quomodo fiat, ut corpus sece-
dente animâ proprium suum perdat? Reliqua argu-
menta mitto.

43. Sin' posterius verum est, scil. vitam ab animâ
in corpore produci 1. quis non videt animam quo-
que producendam fore in corpore ab animâ illâ
producente diversam? si quidem vita immediatè fluit
ab animâ, tanquam facultas ejus, imò ipsa est anima
ut supra visum est. 2. Hoc modo unius corporis na-
turalis organici, potentiâ vitam habentis, ad mini-
mum duæ essent formæ Essentiales specificæ, sive ἐντε-
λέχεια. Una anima, altera vita in corpore producta.
At si hoc verum est, sequitur nullum Calviniano-
rum

Ua

rum-Ens esse, cum quod non unum est Entis nomine non veniat; quod verò diversas habet specificas formas, unum hæcenus dici sanà ratione nequiverit. 3. Proinde dabitur in omnibus potentiis dualis numerus. Duplex erit potentia videndi, audiendi, olfaciendi, gustandi, tangendi, in uno oculo, naso &c. Unde non mirum, quod Calviniani, vel qui hanc sententiam de vitæ productione in corpore propugnant, sint acutiores & in errando subtiliores, felicioresq; quàm alii, cum illi præ cæteris, quinque tantum externos sensus habentibus, decem contrà alant; nam duplicatâ re, duplicantur effectus, ut notum est. Cadit insuper opinio philosophorum hæcenus tam tenaciter alta, de numero sensuum externorum organicorum quinquenario; nam & decem dari experientia in Calvinianis docet. Sunt præterea illi ipsi vivaciore propter duplicem potentiam generandi spiritus vitalis in uno corde; itidem robustiores, propter duplicem potentiam ambulandi resistendique in uno pede; nec tam sæpe conqueri habebunt, de vitioso stomacho, cum ille duplicem habeat potentiam concoquendi. 4. Operationes vitales esse totius compositi, ipsi fatentur adversarii; quomodo ergò corpori singulares attribuentur operationes? quomodo corporis vitam ab animæ distinguunt vitali operatione? 5. Timplerus l. 1. Empsychol. 2. problem. probl. 4. improbat hanc vitæ distinctionem, in eam quæ animæ est, & quæ est corporis, *menigi as Supra menigi muli*
44. Sic ergò concludo, Si vita non est corporis *al*
avro, neque ab animâ in corpore producta; sequitur infal-

infallibiliter tertium, cum corpus vivat realiter, vitam ab animâ tanquam subjecto inhaesionis fluentem communicari ipsi corpori *κατὰ συνδύασιν*, scil. mediante intimâ *περιχωρήσει*, ut *δευτέρω* *ἰσχυρισμένῳ*, ad communem possessionem, usurpationem, & denominationem. Quod abundanter verbis Cl. Dn. D. Jac. Martini sic confirmamus. Ut anima reddit corpus animatum, ita etiam reddit vivum; at anima reddit corpus animatum, non effectivè, sed formaliter, hoc est, ut suam Essentiam corpori communicet: Ergò etiam hoc modo corpus facit vivum, hoc est, ita ut suam vitam corpori communicet: & per consequens vivit corpus per vitam animæ propriam: & quia vita animæ, & ipsa anima idem sunt, iterum sequitur, quod vita corporis sit ipsa anima.

45. Jam ad alterum Exemplum brevissimè 1. convenit inter nos, & adversarios ignem & ferrum esse specie diversa subjecta 2. nec inficiantur illi proprium ignis esse urere, respectu ferri, quod per se non urit, sed potius, teste sensu, frigidæ est naturæ, (quamvis Keckermannum negare quod ignis proprium sit summus calor Gymn. Log. l. 2. c. 7. p. 199. rat. 4. & affirmare ib. p. 200. rat. 5. adeoq; sibi egregiè contradicere demonstrat Cl. Dn. D. Martini c. 15.) Neque tantæ sunt dementiæ ut negent ignis proprium esse lucere, ferri contra opacum esse.

46. Etiam nos 3. non negamus in ferro ignem esse, è quo ut corpus mixtum constat. Sed illum ipsum ignem, æquè ac ignem, quem in ferro frigidissimo per quoddam naturæ miraculum latere putabant veteres: Lacta. de irâ DEI cap. 1. Basil. Hom. 1.
in

17

in Hexam. per adauktionem ferrum splendentem
facere ac urentem, simpliciter negamus. Contra
(quod Calviniani negant) ignem externum, vi con-
junctionis arctissimæ & ἐνώστως καὶ ἀξίωχρησεως profun-
dæ, ut unitorum nobilius, ferro unito ignobiliore ca-
lorem & vim urendi, itidemque splendorem realiter
communicare statuimus: adeoq; vim urendi, (non
tantum actionem) πρώτως quidem esse & manere in
igne ut proprium κατὰ ἑαυτὴν; δευτέρωσ autem in ferro, a-
liàs naturâ ab ignis proprietatibus alieno.

47. Id quod sic probamus. Quodcunque verè
est ignitum, illud propter ignitionem hanc verè est
effectum calidum (quod antea non fuit) & splendi-
dum (cum prius fuerit opacum & nigrum) Nam dà-
to subjecto dantur proprietates; ut ipsi Calviniani
plus iusto defendunt; atqui ferrum igni unitum ve-
rè est & dicitur ignitum: E- verè ferrum est effectum
splendidum & calidum, ita, ut proprietates illæ ignis
de eo prædicentur, ab eo possideantur & usurpentur.
Si enim ferrum ureret per se & splendesceret, omni
id ferro competeret, nec contrarium naturaliter de
eo prædicaretur.

48. At quid multis? res tam clara est, ut clarior
reddi nequeat, nisi per adversæ sententiæ refutatio-
nem, quam, cum pagellis hisce includere nec animus
sit, nec angustia earundem patiatur, in ipso disputa-
tionis actu discutiendam, si Deus voluerit, sume-
mus.

49. Unicum duntaxat observetur, quod obji-
centibus illis est opponendum; quando nimirum ob-
blaterant; Si proprietates communicantur, tunc o-
mnes

D

51
omnes communicari necesse est: Quod, quicquid recipitur per modum recipientis recipiatur. Nam secunda actio, præter id quod primam præsupponit, etiam subjecti ad patiendum aptitudinem requirit. Sic v. g. Ferrum ignicum calidum quidem fit & splendidum, cum aptum sit ad hæc proprietates recipiendas; verum non inde statim fit levius, ita ut eum igne ascendat. Nimirum gravitas quæ est in ferro nimium resistit, ferrumq; ineptum facit ad talem ignis proprietatem recipiendum. Vid. Phys. Magnifici Dni. Sennerti. l. 3. c. 2. p. 253.

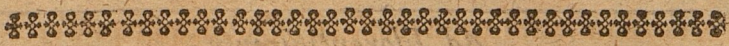
50. Tantum est. Nos ita argumentando, cum DEO, concludimus. Si tam manifestum est naturæ axioma: Propria non possunt communicari diversis subjectis; quam illud; Bis quatuor sunt octo. Sequitur posterius non semper esse verum, adeoq; bis quatuor plus vel minus inferre quam octo; siquidem ly tam & quam faciunt convertibiles propositiones, quarum eadem est ratio. Atqui posterius falsum esse quis non videt? (contrà propria aliquando communicantur, est verum, idoneisq; demonstratum

Exemplis.) Ergò & prius: Quod est

Keckermannianum.

SOLI DEO GLORIA.

17

AD

Præstantissimum & literatissimum

DN. THEODORUM SCHAM-
BACHIUM,

De

Communicatione Proprii
disputantem.

*Amicum, Sympatriotam, & Contubernalem meum
singulariter dilectum.*

ARdua de Christo est, quæ controversia nobis
Cum Calvinisequis sæpe agitata venit,
Scilicet Humanam divina idiomata Christi
Illi Naturam participare negant.

Atq; hac imprimis niti-ratione videntur,
Quod tribui binis Propria nulla queant.
Quod tamen, ut falsum est, & confutatur ab ipsis
Naturæ exemplis, Philosophisq; bonis;

Sic ex Naturæ libro, scriptisq; Sophorum
A te prostratum, suavis amice, jacet,
Hac vice sufficit hoc. Ex sacro codice quondam
Cum monstrâris idem, victor abire potes.

*Daniel Tesmarus
Sed. Pom.*

D 2

Ad

Ad Florentissimum,

DN. THEODORUM SCHAMBACHIUM
Publicè disputantem.

Πυρόεις νόϠ μὴ ἔσπεται νωθρῶ βίῳ
"Ανεμφάτωτε, ἀλλὰ αἰεὶ τημελής
Κατὰ ἀρετὴν σελασφόρον καὶ αἴθριον
ΚλέϠ ματέυει Κεῖνο πατριῶ πῆδς
ΘΕΟΔΩΡΕ ζίλβη, καὶ ἑταίρων κίρανε
Ποιεῖς, Ἄθηνη σοὶ πεδάρσιον κέαρ
"Ἐδωκε εἰμάτην, νόϠ γὰρ δαίδαλϠ
Ἄγαθὴν Φύην ἐλάυνει, ἤδη πράγματι
Φερέμενα ἐν χαλεπῶ τὸ δεῖγμα εὐφραδές
Σοφόντε, εἰνεκεν πονεῖ τῆτς καλήν
Φήμην ἀεξήσει παλαιὸν Λεύκορις
Κεφαλῆντε διαδήσει Φαεινῆ ταινία.

Joachimus Hagmeierus.

05 A 1462

ULB Halle

3

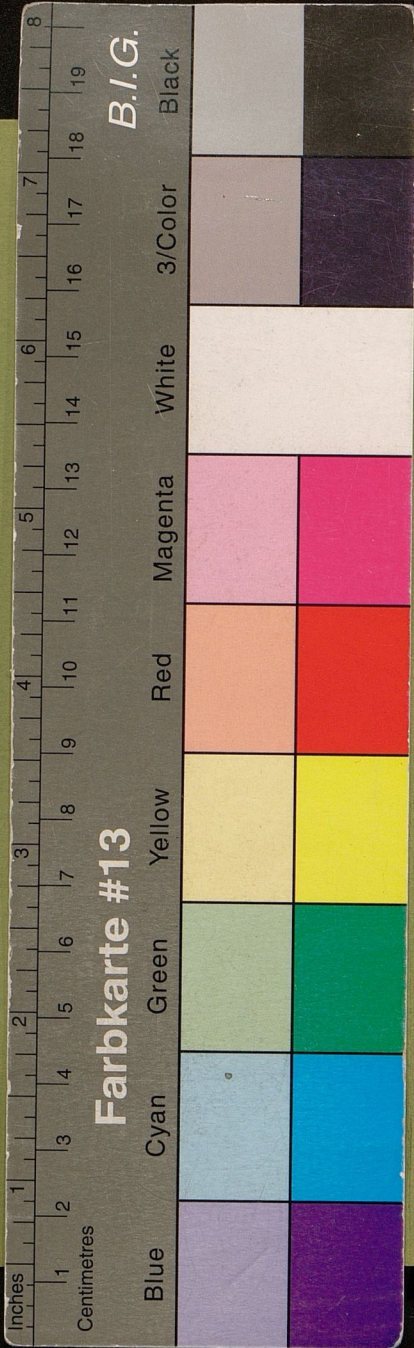
003 777 936

107

159

Σὺν Θεῶ:
DISPUTATIO PHILOSOPHICA,
DE

Communicatione

Proprii:

Quam

SUB PRÆSIDIO

*Plurimum Reverendi, Clarissimi, & Excellentissimi
Viri,*

Dni. JOHANNIS SCHARFII

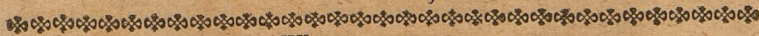
SS. Th. Licenciati, Logices & Metaph. in almâ
Witteb.P.P. nec non Spectabilis p.r. Philos.Facult. DECANI;
Præceptoris sui & Promotoris æternum venerandi,

Publicæ disquisitioni subjicit

THEODORUS Schambach/Stet. Pom.

Ad diem 24. Martii, Anno 1636.

in auditorio Majoræ.

WITTEBERGÆ,

Typis JOBI WILHELMI FINGELII,

